SIVISTA
SIVISTYSTYÖNANTAJAT

Työ- ja elinkeinoministeriö

kirjaamo@tem.fi

VN/1281/2020

Asia: Lausuntopyyntö hallituksen selonteosta kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (luonnos)

Sivistystyönantajien lausunto hallituksen selonteosta kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (luonnos)

Yleistä

Sivistystyönantajat (myöhemmin Sivista) kiittää mahdollisuudesta lausua työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta hallituksen selonteoksi kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista. Sivista pitää selontekoa laajana, kattavana ja monipuolisena. Suomi on kansainvälinen ja avoin talous, jonka pohjoismainen arvopohja nojaa solidaarisuuteen. Suomen tulee jatkossakin kantaa vastuunsa hädänalaisten ihmisten auttamisessa. Kuitenkin vain panostamalla koulutukseen ja kotoutumiseen voimme varmistaa sen, että maahanmuuton negatiivisilta vaikutuksilta vältytään ja että vastaavasti sen mukanaan tuomat mahdollisuudet kyetään täysimääräisesti hyödyntämään.

Koulutuksen rooli kotouttamisessa

Lähtökohtaisesti toivomme maahanmuuttoon strategisempaa otetta erityisesti työ- ja opiskeluperäisen maahanmuuton osalta. Strategisemman lähestymistavan edistäminen sekä maahanmuuttajien saaminen koulutuksen ja työn ääreen ovat ratkaisevia asioita Suomen tulevaisuuden ja kilpailukyvyn sekä osaavan työvoiman saatavuuden kannalta. Tämän rinnalla kotouttaminen on keskeisessä roolissa maamme tulevaisuuden kannalta. Kaikessa näissä avainasemassa ovat koulutus ja osaaminen.

Pidämme tärkeänä, että eri palveluissa on huomioitava maahanmuuttajien tarpeet ja etsittävä kestäviä tapoja vastata osaamisvajeeseen. **Rahoituksen on oltava monialaista ja pitkäjänteistä ja on mentävä suoraan koulutuksen järjestäjille ja muille vastaaville ylläpitäjille.**

Oppilaitosten roolia ja tehtäviä on johdonmukaisesti pyrittävä kasvattamaan maahanmuuttajien kouluttamisessa ja integroimisessa, mihin selonteossa osittain viitataankin. Esimerkiksi vapaan sivistystyön oppilaitokset ovat kehittäneet joustavia palvelumalleja, joita tulisi ottaa laaja-alaisemmin käyttöön. **Kotouttamiskoulutuksesta onkin tehtävä kiinteä osa Suomen**

koulutusjärjestelmää, ja tätä tavoitetta tulee edistää myös lainsäädännön avulla.

Sivista pitää tärkeänä, että kotimaisten kielten tutkintojen rinnalle nostetaan entistä enemmän mahdollisuus opiskella tutkintoja tai niiden osia myös muilla kielillä, kuten esimerkiksi englanniksi. Samalla kuitenkin on muistettava, että onnistuneen kotouttamisen kannalta ratkaisevaa on kotimaisten kielen hallinta.

Ulkomailla saadun työkokemuksen hyväksymisen lisäksi meidän tulee kotouttamisprosessissa huomioida entistä paremmin myös ulkomailta saadun koulutus merkitys sekä tunnistaa että tunnustaa aiempaa hankittua osaamista. Näin uudet tulokkaat voidaan ohjata myös nopeasti sopivien koulutusten pariin. Tässä yhteydessä on kehitettävä omaehtoista koulutusta ja varmistettava tähän tarvittavat resurssit.

Sivista pitää tärkeänä, että yksityisillä koulutuksen järjestäjillä ja muilla keskeisillä koulutustoimijoilla on aito mahdollisuus saada järjestää ja toteuttaa kotouttamista edistäviä koulutuksia. Samalla on varmistettava näiden koulutusten laatu ja vaikuttavuus.

Kotouttamisen kehittämisestä

Sivista katsoo, että jo vastaanottovaiheessa turvapaikkahakijoilla tulee olla aktiivista tekemistä. Vastaanottokeskuksissa tulisi järjestää koulutusta suomalaisesta yhteiskunnasta, kielestä ja kulttuurista sekä työelämä- ja muuta olennaista tietoa esimerkiksi koulutusmahdollisuuksista. Koulutus- ja kulttuuritoimijoilla voisi olla tässä prosessissa merkittävä rooli, varsinkin, jos aktivoivaa palvelutoimintaa laajentuisi huomattavasti vastaanottokeskusten ulkopuolelle. Vastaanottotoiminnassa tulisi osana koulutus- ja työtoimintaa pikakartoittaa osaaminen ja kielitaito jo vastaanottovaiheessa. Tämä tukisi myöhemmän kotoutumissuunnitelman tekoa.

Oleskeluluvan saamisen jälkeen henkilön kanssa on tehtävä laaja osaamis- ja koulutustarpeen arviointi, joka toimii perustana kotouttamissuunnitelmalle. Tässä kiinteänä osana ovat kieliopinnot ja muiden olennaisten opintojen pikainen aloittaminen. Tässä yhteydessä on syytä hyödyntää entistä enemmän myös verkkotarjontaa ja erilaisten opintojen yhdistämistä.

Helsingissä 12.3.2021,

Sivistystyönantajat ry

LAUSUNTO 12.3.2021

Laura Rissanen
johtaja

Jussi-Pekka Rode
elinkeinopoliittinen asiantuntija

Sivistystyönantajat

- *sivistys-, koulutus- ja tutkimusalan työnantajajärjestö*
- *jäsenenä yli 330 oppilaitosta kaikilta koulutusasteilta*
- *yliopistot, ammattikorkeakouluja, ammatillisia oppilaitoksia, lukioita, peruskouluja, kansanopistoja, urheiluopistoja, kansalaisopistoja, opintokeskuksia, kesäyliopistoja, taiteen perusopetuksen oppilaitoksia kuten esim. musiikkiopistoja, koulutusvientiyrityksiä*
- *jäsenet ovat säätiöitä, yhdistyksiä, osakeyhtiöitä tai julkisoikeudellisia laitoksia*
- *jäsenten palveluksessa noin 55.000 opetuksen, tutkimuksen ja hallinnon ammattilaista*

Yksityinen toimija opetuksen järjestäjänä

- *rekisteröity yhteisö (yhdistys, osakeyhtiö, säätiö)*
- *valtioneuvoston tai opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä järjestämislupa*
- *hoitavat laissa määriteltyä julkista koulutustehtävää*
- *julkinen rahoitus*
- *tarjoavat maksutonta koulutusta samalla tavalla kuin kunnat, kuntayhtymät tai valtio*
- *perivät muussa opetuksessa (mm. musiikkiopistot, kansanopistot) opiskelijamaksuja samoilla periaatteilla kuin kunnallisetkin oppilaitokset*
- *toimintaa ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi*
- *toimintaa ohjaavat sama opetuslainsäädäntö ja opetussuunnitelmien perusteet kuin muitakin koulutuksen järjestäjiä*